

ВСЕУКРАЇНСЬКА СПІЛКА ВЧЕНИХ-ЕКОНОМІСТІВ

**ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА
УПРАВЛІННЯ
ЕКОНОМІЧНИМ
РОЗВИТКОМ**

**Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції**

Київ - 2012

Стратегічний інтернет-партнер конференції:

компанія
ADAMANT

Офіційні партнери конференції:

Видавничий дім
«Гребенниківа - Київ»

*Донецький регіональний
благодійний фонд*
«Нова генерація»

ВСЕУКРАЇНСЬКА СПІЛКА ВЧЕНИХ-ЕКОНОМІСТІВ

**Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції**

**«Теорія та практика
управління економічним
розвитком»**

м. Київ, 22-24 листопада 2012 року

Том 1

Київ - 2012

УДК: 351.82: 330.341
ББК: 65.05

Теорія та практика управління економічним розвитком: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 22-24 листопада 2012 року). – В 3 т. – Т.1. – Донецьк: ООО «Фирма «Друк-Инфо», 2012. – 374 с.

Матеріали присвячено дослідженню теоретико-методологічних та прикладних аспектів управління економічним розвитком в макро- і мікроекономічних процесах за напрямками: стратегія та тактика управління національним економічним розвитком; природа світової економічної кризи та тенденції розвитку світової економіки, Україна в контексті глобальних економічних процесів, теорія та практика управління економічним розвитком підприємства, проблеми управління регіональним економічним розвитком, проблеми та перспективи інноваційного розвитку: держава, регіон, підприємство, фінансово-кредитний механізм, податкова та пенсійна системи як стратегічні інструменти національного економічного розвитку, маркетингові технології в системі забезпечення сталого економічного розвитку, облік та аудит в системі управління економічним розвитком підприємства, людські ресурси як ключовий чинник економічного розвитку. Рекомендується науковцям, державним службовцям, підприємцям, громадським діячам, студентам та аспірантам.

Редакційна колегія:

Кедейхов Олександр Володимирович - голова Всеукраїнської спілки вчених-економістів, д.с.н., професор, академік Академії економічних наук України, завідувач кафедри стратегічного управління економічним розвитком ДонНТУ;

Лепа Роман Миколайович - д.с.н., проф., завідувач відділу проблем моделювання економічних систем Інституту економіки промисловості Національної академії наук України;

Чернявська Олена Валеріївна - голова Полтавської обласної організації ВСВЕ, д.с.н., професор, зав. кафедри фінансів Полтавського університету економіки і торгівлі;

Шень Ірина Юріївна – голова Кримської республіканської організації ВСВЕ, д.с.н., професор, завідувач кафедри державного та регіонального управління Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського;

Череп Алла Василівна - голова Запорізької обласної організації ВСВЕ, д.с.н., професор, академік Академії економічних наук України, декан економічного факультету Запорізького національного університету.

Materials devoted to investigation of the theoretical, methodological and applied aspects of economic development in the macro- and microeconomic processes in following areas: Strategy and tactics of management of the national economic development; the nature of world economic crisis and tendencies of world economic development; Ukraine in the context of global economic processes; theory and practice of management of economic development of enterprise; problems of management of regional economic development; problems and future trends of innovation development; State, region, enterprise; financial and credit mechanism, tax and pension systems as strategic instruments of the national economic development; marketing technologies in provided system of steady economic development; discount and audit in the system of management of enterprise's economic development; human resources as the main factor of economic development. Recommended for academics, civil servants, businessmen, public persons, students and postgraduates.

© Колектив авторів, 2012

© Всеукраїнська спілка вчених-економістів, 2012

© ТОВ «Економічний науково-освітній центр», 2012

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Всеукраїнська спілка вчених-економістів
Академія економічних наук України
Академія соціального управління
Вінницький національний аграрний університет
Вінницький національний технічний університет
Інститут економіки НАН Білорусі
Інститут економіки та прогнозування НАН України
Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАН України
Інститут економіки промисловості НАН України
Інститут проблем ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України
Інститут проблем управління Російської академії наук
Донецький державний університет управління
Донецький національний технічний університет
Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського
Державний економіко-технологічний університет транспорту
Житомирський державний технологічний університет
Запорізький національний університет
Київський міський центр з інвестицій та розвитку
Київський національний економічний університет
Київський національний торговельно-економічний університет
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Київський університет ринкових відносин
Міжнародна асоціація інституціональних досліджень
Національний університет «Львівська політехніка»
Полтавський університет економіки і торгівлі
Саратовський державний соціально-економічний університет
Сумський державний університет
Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля
Спілка рекламистів України
ТОВ «Економічний науково-освітній центр»
Таврійський національний університет ім. В. І. Вернадського
Тернопільський національний економічний університет
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
Интернет-портал «Інтелектуальна столиця» (ІПІ Злобін І. В.)
Харківська національна академія міського господарства
Харківський національний економічний університет
Харківський державний політехнічний університет
Херсонський національний технічний університет
Хмельницький національний університет
Черкаський державний технологічний університет
Чернігівський державний технологічний університет
Українська асоціація маркетингу

ЗМІСТ

СЕКЦИЯ 1.	
СТРАТЕГИЯ ТА ТАКТИКА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ	21
Александрова С.С. К ПРОБЛЕМЕ КОРПОРАТИВНОЙ СОЦИАЛЬНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ БИЗНЕСА В УКРАИНЕ	21
Березяко Т.В. ПРОБЛЕМА ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО ПОРЯДКУ В НАЦІОНАЛЬНІЙ РИНКОВІЙ КОНСТРУКЦІЇ	22
Богун М.М. ЕВОЛЮЦІЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ПІДХОДІВ ПОЛІТИКИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	24
Бойко С.В. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ПОБУДОВИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ	25
Бурачек І.В. ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ	27
Бутенко О.І. ЩОДО ДЕЯКИХ ІНСТРУМЕНТІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ	28
Быкопя С.Ф. КАЧЕСТВО ИНСТИТУТОВ И ЭКОНОМИЧЕСКИЙ РОСТ	30
Волков В.П., Горошкова Л.А. ВПЛИВ ЦИКЛІЧНОСТІ НА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ НА МАКРО- ТА МЕЗОРІВНІ	32
Веріга Г.В. РОЛЬ АУДИТУ У ФОРМУВАННІ СИСТЕМИ ВАЛЮТНОГО НАГЛЯДУ	33
Власенко Є.Ю., Брітченко І.Г. ЗОЛОТОВАЛЮТНІ РЕЗЕРВИ ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕГУЛЮВАННЯ ВАЛЮТНОГО КУРСУ	35
Галабурда М.К. ПОЛІТИЧНА ЕКОНОМІЯ ПОСТСОЦІАЛІСТИЧНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ	36

Герасименко А.Г. ДОСЛІДЖЕННЯ СУТНОСТІ ГОСПОДАРЬСЬКОГО МЕХАНІЗМУ	37
Герасимчук В.Г. РЕАЛЬНІ РЕЗУЛЬТАТИ НЕРЕАЛЬНИХ СТРАТЕГІЙ	39
Герпуненко Ю.О. ПРОСТОРОВО-СЕКТОРАЛЬНА СПЕЦИФІКА РЕАЛІЗАЦІЇ ВИРОБНИЧО-ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ	41
Гончаров В.М., Зось-Кіор М.В. СУЧАСНИЙ СТАН ФОРМУВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН В КОНТЕКСТІ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ	43
Гриценко О.А. СОЦІОГЕНЕТИЧНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	44
Гук Н.А. ПРОФЕСІЙНА СЕГРЕГАЦІЯ ЯК ВИЯВ ГЕНДЕРНОЇ АСИМЕТРІЇ НА РИНКУ ПРАЦІ	46
Гуровська Т.В. ПОЛІТИЧНИЙ РИНОК ЯК АРЕНА ПРИВЛАСНЕННЯ ПОЛІТИЧНОЇ РЕНТИ	48
Дайнеко А.Е. КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ ЭКОНОМИКИ БЕЛАРУСИ В СИСТЕМЕ ЕДИНОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО ПРОСТРАНСТВА	50
Данилова К. І. ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС В СТРУКТУРІ МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ: СИСТЕМНИЙ ПІДХІД	56
Дмитриченко Л.І., Дмитриченко Л.А. РОЗВИТОК СУСПІЛЬНОЇ ФОРМИ ПРАЦІ: ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ	57
Дука А.П. НАУКОВО-ТЕХНІЧНІ ТА ІННОВАЦІЙНІ ПАРАМЕТРИ РОЗВИТКУ ЗНАНСЬОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ	59
Жаворонок В.О. ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ ЗАСАДИ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК	61
Запша Г.М. КОМУНАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД ЯК ЧИННИК СІЛЬСЬКОГО РОЗВИТКУ	63

регулювання; кардинальної зміни системи публічного валютного контролю через його заміну на валютний нагляд; узгодження єдиної комплексної програми дій усіх державних органів щодо запобігання порушенням валютного законодавства; виключення дублювання повноважень органів валютного контролю; прийняття Закону України «Про валютне регулювання і валютний контроль», котрий би був спрямований на усунення недоліків у системі валютного контролю в Україні та підвищення його якості.

Об'єктом валютного контролю є валютні операції, однак, на відміну від визначення валютних операцій, чинне законодавство України й досі не містить визначення дефініції валютного контролю і, тим паче, – валютного нагляду.

Дуже важливим напрямком реформування валютного контролю в Україні є його поступова лібералізація, у контексті чого зростає роль як незалежного аудиту валютних операцій суб'єктів господарювання, так і впровадження контролінгу на підприємстві. На сьогодні в науковій літературі висвітлюються окремі аспекти аудиторських перевірок валютних операцій суб'єктів господарювання, утім місце незалежного аудиту в системі валютного контролю держави не визначено. Метою даного дослідження є формалізація аудиту як інструмента публічного валютного нагляду.

На сьогодні в Україні суб'єктами валютного контролю виступають лише державні органи, правовідносини яких із підконтрольними об'єктами будуються по вертикалі і характеризуються відсутністю юридичної рівності сторін. Навпроти, аудиторські фірми будують свої відносини з клієнтами по горизонталі, тобто на договірних засадах, що характеризується юридичною рівністю і взаємною зацікавленістю сторін. При цьому результати контролю валютних операцій з боку незалежного аудиту можуть мати суттєві юридичні і економічні наслідки для суб'єктів господарювання, що стимулює дотримання останніми валютного законодавства. Тому вважаємо, що незалежні аудиторські фірми можуть ефективно виступати одними з суб'єктів валютного нагляду, надаючи впевненості користувачам фінансової звітності, особливо з огляду на те, що, відповідно ст. 8 Закону України «Про аудиторську діяльність» [2], проведення аудиту є обов'язковим для кола суб'єктів господарювання, більшість з яких є активними учасниками валютного ринку. Валютні операції в аудиті традиційно є зоною ризику, тобто потребують підвищеної уваги з боку аудитора, тому вони є важливим об'єктом регулювання Міжнародними стандартами аудиту, надання впевненості та етики, чинними в Україні.

У контексті лібералізації і формування ризикоорієнтованого валютного контролю пропонуємо таку дефініцію валютного нагляду – це система контролю та активних впорядкованих дій спеціально уповноважених на підставі закону державних органів та інших організацій, з метою забезпечення стабільності валютного ринку, дотримання порядку здійснення валютних операцій, а також запобігання, виявлення й припинення його порушень.

Перспективами подальших досліджень у даному напрямі є визначення методичних підходів до державного аудиту валютної безпеки держави.

Література

1. Про систему валютного регулювання і валютного контролю [Електронний ресурс]: Декрет Кабінету Міністрів України від 19 лютого 1993 р. № 15-93. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/15-93>
2. Про аудиторську діяльність: закон України від 22.04.1993 р. № 3125–XII.

Власенко Євгеній Юрійович, аспірант
Полтавський університет економіки і торгівлі, Україна

Брітченко І.Г. д.е.н., професор, директор
Міжгалузевого інституту підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів, Україна

ЗОЛОВОВАЛЮТНІ РЕЗЕРВИ ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕГУЛЮВАННЯ ВАЛЮТНОГО КУРСУ

Створення золотовалютних резервів країни – необхідна умова існування і функціонування будь якої держави, оскільки вони забезпечують виконання ним низки найважливіших функцій: дозволяють проводити незалежну від зовнішніх чинників грошово-кредитну політику шляхом стабілізації та регулювання курсу національної валюти. Крім того, золотовалютні резерви у разі потреби можуть бути направлені на погашення державою зовнішнього боргу, підтримуючи впевненість іноземних партнерів у здатності держави виконувати свої зобов'язання і створюючи умови для розвитку зовнішньої торгівлі. Управління золотовалютними резервами країни є органічною складовою валютної політики Національного банку, що безпосередньо впливає на можливість ефективного використання ним основних інструментів валютного регулювання та встановлення режиму валютного курсу.

Цілі накопичення золотовалютних резервів:

– забезпечення країни достатнім запасом міжнародних платіжних засобів, з тим щоб держава, її окремі структури та недержавні економічні агенти могли своєчасно розрахуватися за своїми зовнішніми зобов'язаннями. Це так зване трансакційне призначення золотовалютних резервів, спрямоване на обслуговування зв'язків національної економіки зі світовою. У цьому призначенні вони слугують запасом ліквідних коштів, які забезпечують платоспроможність країни на світовому ринку;

– забезпечення можливості проводити інтервенції на валютному ринку та ринку грошей, з тим щоб підтримувати на потрібному рівні на них попит і пропозицію та обмінний курс національної валюти. Це так зване інтервенційне призначення резервів, спрямоване на підтримку зовнішньої та внутрішньої вартості національних грошей.

Досягнення цих цілей залежить від достатності обсягу золотовалютних резервів та ефективності механізму їх використання. У зв'язку з цим виникає ряд проблем з використанням цього регулятивного інструменту:

– проблема оптимізації обсягу золотовалютних резервів;

- проблема інтервенційного їх використання;
- проблема розміщення резервів та ін.

Як свідчить визначення та цілі золотовалютні резерви відіграють важливу роль в економіці країни і мають особливе призначення в регулюванні курсу національної валюти. Призначенням золотовалютних резервів є забезпечення міжнародних торговельно-економічних і кредитно-фінансових відносин, що здійснюються на рівні держав, належною кількістю платіжних засобів, покриття дефіциту платіжного балансу, а також проведення девізної політики Національним банком України через валютні інтервенції на валютному ринку.

Галабурда Микола Костянтинович, к.е.н., доцент
Київський національний економічний університет, Україна

ПОЛІТИЧНА ЕКОНОМІЯ ПОСТСОЦІАЛІСТИЧНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

Методологія економічних перетворень є найбільш дискусійним елементом сучасної економічної теорії. Якщо опустити частину дискусії щодо казустики, то основна частина питань лежить в площині апріорних передумов про суть трансформації як такої та специфіки траєкторії трансформаційних змін тієї чи іншої країни у певний проміжок часу. Аналіз еволюції економічної думки в цій сфері дозволяє виділити достатню велику кількість науково обґрунтованих гіпотез щодо природи походження, причин виникнення та основних функціональних залежностей динаміки економічних змін.

Незважаючи на те, що більшість теоретично описаних процесів мають схожий характер і представлені у вигляді формалізованих теоретичних конструкцій, досвід постсоціалістичної трансформації свідчить про неможливість простого перекладання гіпотез, концепцій і моделей на трансформаційну економічну систему, що перманентно змінює свої цільові параметри.

Сучасні статистичні методи дослідження дозволяють отримувати результати макроекономічних прогнозів без детального опису мікроекономічних явищ. Такий підхід не передбачає ніякого розмежування перемінних, а основна задача зводиться до маніпулювання одночасно великим числом змінних, з метою пошуку оптимальних умов. У цьому випадку моделювання представляється як процес визначення зв'язків між вхідними і вихідними параметрами при відсутності розуміння того яким чином проходить сам процес.

Наша аналітична уява про процес системної трансформації зводиться до визначення ансамблю траєкторій, що виходять із ансамблю вихідних точок, відповідних тому, що нам відомо відносно вихідного стану системи у напрямку її природного руху. Функція щільності точок у фазовому просторі відображає рівень наших знань про систему, що трансформується.

Нинішня ситуація склалася таким чином, що більшість економістів, які вивчають пострадянську трансформацію опинилися в умовах аналітичної неспроможності за рівномірного розподілу щільності. Ситуація, яка не дозволяє

стверджувати що-небудь щодо майбутнього стану економічної системи. Дисертації, наукові статті та доповіді у своїй більшості присвячено вивченню уривчастих та розрізнених фактів суперечливої діяльності економічної влади того чи іншого уряду. Державні органи статистики, численні аналітичні центри та інститути прогнозування настільки заглибилися у власні методи досліджень, що можна лише здогадуватися про місцезоположення економічної системи у фазовому просторі, спираючись на наукову інтуїцію та багатий емпіричний досвід попередніх етапів, поєднуючи їх з її динамічною структурою.

Таким чином, проблема побудови фундаментальної теорії постсоціалістичної економічної трансформації ускладнюється нашими знаннями не тільки про суть та основні взаємозалежності економічної системи у її початковому стані, але й про можливі напрямки руху цієї системи, вектори її рушійних сил, що відповідають опису «природної» поведінки системи.

Подолання такого бар'єру на методологічному рівні можливе шляхом формування концептуальних уявлень щодо природного руху системи: закопомірностей зміни параметрів у часі та обумовленість таких змін рушійними силами. Це дасть змогу не тільки усунути невизначеність дії основних обмежень на вектор трансформаційних змін, а й адаптувати наявні описові теоретичні конструкції у багаторівневий опис, уникнувши проблем розмірності та складності.

Література

1. Пригожин И., Стенгерс И. Порядок из хаоса: Новый диалог человека с природой: Пер. с англ./ Общ. ред. В. И. Аршинова, Ю. Л. Климонтовича и Ю. В. Сачкова. — М.: Прогресс, 1986
2. Пол А. Самуэльсон. Основания экономического анализа. Пер. с англ. под ред. П.А.Ватника. СПб.: Экономическая школа, 2002 г.
3. Шумпетер Йозеф А. Теория экономического развития: Дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та економічного циклу / Пер. з англ. В. Старка / А. Шумпетер Йозеф. — К.: Видавничий дім «Кієво-Могилянська академія», 2011.

Герасименко Анжеліка Григорівна, к.е.н., доцент
Київський національний торговельно-економічний університет

ДОСЛІДЖЕННЯ СУТНОСТІ ГОСПОДАРЬСЬКОГО МЕХАНІЗМУ

По мірі трансформації національної економіки та інших економік пострадянського простору, їх переходу від командно-адміністративної до ринкової економічної системи спостерігалася монотонне скорочення популярності самої концепції економічної системи. Такі категорії як «продуктивні сили», «виробничі відносини», «господарський механізм» все рідше зустрічаються на сторінках економічних журналів. Економічні відносини сьогодні все рідше описуються в рамках відповідного системного підходу, що нам здається суттєвою втратою сучасної економічної думки. Найбільш

Наукове видання

**«Теорія та практика
управління економічним розвитком»**

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції

під редакцією

д-ра екон. наук Кендюхова О.В. та ін.

Том 1

**Схвалено Вченою радою Донецького національного
технічного університету. Протокол № 9 від 19.10.2012р.**

Матеріали представлені на мові оригіналу

Відповідальний за друк Леонова Л.О.

Підписано до друку 12.12. 2012. Формат 60x84¹/₁₆.

Папір офсетний. Друк різнографія.

Ум. друк. арк. 17,13. Обл.-вид. арк. 15,93.

Паклад 300 прим. Замовлення № 1438.

Надруковано: ТОВ «Друк-Інфо»,
83001, м. Донецьк, вул. Артема, 58, к. 1.113

Тел.: (062) 335-64-55
